

Zpráva o činnosti v roce 2012

Česká speleologická společnost
Základní organizace 4-01
Liberec

OBSAH

ZPRÁVA O ČINNOSTI VÝBORU ZO

SLOŽENÍ VÝBORU ZO 2012.

ZPRÁVA POKLADNÍKA A HOSPODÁŘE

HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST ZO.

SPONZORSKÉ DARY, DOTACE A GRANTY

ZPRÁVA REVIZORA

PRÁCE VÝBORU V ROCE 2012

PŘEDNÁŠKOVÁ A POPULARIZAČNÍ ČINNOST

VÝVĚSNÍ SKŘÍŇKA, WWW STRÁNKY

EXKURZE

SPELEOLOGICKÝ DEN

PŘEDNÁŠKY

PUBLIKAČNÍ ČINNOST

POPULÁRNĚ NAUČNÉ KNIHY

SEMINÁŘ KLOKOČKY 2012

SPOLUPRÁCE S JINÝMI ORGANIZACEMI

SPOLUPRÁCE S JINÝMI ORGANIZACEMI V ČR

PŘESHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE

VÝZKUMNÁ ČINNOST - KRASOVÉ JESKYNĚ

Hanychovská jeskyně

Rokytky I a Rokytky II - Nedobytná jeskyně

Západní jeskyně

Mramorová a Hliněná jeskyně

POSUNY MASYVU - ZÁPADNÍ JESKYNĚ

VÝZKUMNÁ ČINNOST - PSEUDOKRAS

ČESKOLIPSKO

ČESKÝ RÁJ

MONTANISTIKA A HISTORICKÉ PODZEMÍ

LIBERECKO

PROJEKT INDUSTRIAL VÁLKY

PANENSKÁ HŮRKA

VÝZKUM MĚSTSKÉHO PODZEMÍ

HARRACHOVO DOLOVÁNÍ ŽELEZNÝCH RUD

MONTANISTIKA V ZAHRANIČÍ

SPELEOAKCE V ZAHRANIČÍ

EXPEDICE NA MAGANIK

RUMUINSKO - BANÁT

KANIN

SLOVENSKÝ KRAS 2012

POLSKO

RŮZNÉ

BIOSPELEOLOGIE

SEZNAM ČLENŮ ZO V ROCE 2012

MAPOVÉ PŘÍLOHY

2
3
3
3
3
4
4
5
6
6
6
6
7
7
8
9
10
10
10
10
11
11
12
14
14
16
18
18
18
19
19
19
19
20
21
22
22
22
23
23
24
25
26
26
27
28

Zpráva o činnosti výboru ZO

SLOŽENÍ VÝBORU ZO 2012.

Předseda – Ivan Rous
Místopředseda – Daniel Horáček
Jednatel - JUDr. Miloslav Juračka
Pokladník, hospodář – Miroslav Vyvadil
Revizor – Vladimír Navrátil

HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST ZO.

V roce 2012 byla realizována zakázka na průzkum podzemního náhonu ve Frýdlantě, za tuto zakázku naše ZO fakturovala společnosti Valbek, spol. s r.o. částku 10.000,- Kč. Takto získané finanční prostředky se použily na částečné krytí materiálních nákladů spojených s průzkumem starých důlních děl v oblasti Panenské Hůrky. Dále naše ZO fakturovala za reklamu na Speleologickém dni státnímu podniku LČR částku 5.000,- Kč. Posledním příjmem naší ZO byl v roce 2012 prodej propagačních materiálů v hodnotě 1.030,- Kč.

ZPRÁVA POKLADNÍKA A HOSPODÁŘE

ÚČETNÍ VÝKAZ 2011:

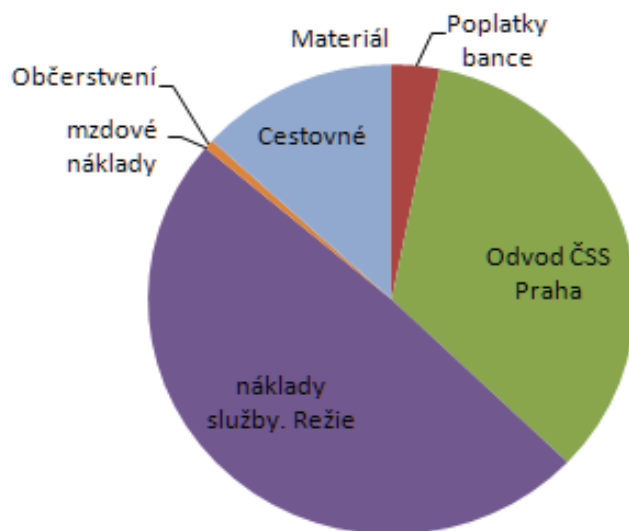
Pokladna	- převod z 2011	1.266,-
	- zůstatek 2012	5.742,-
Banka	- převod z 2011	124 658,53
	- zůstatek 2012	121 734,89
Příjmy	2012	53 001,-
Výdaje	2012	51 450,-

Hospodářský výsledek **1 551,00**

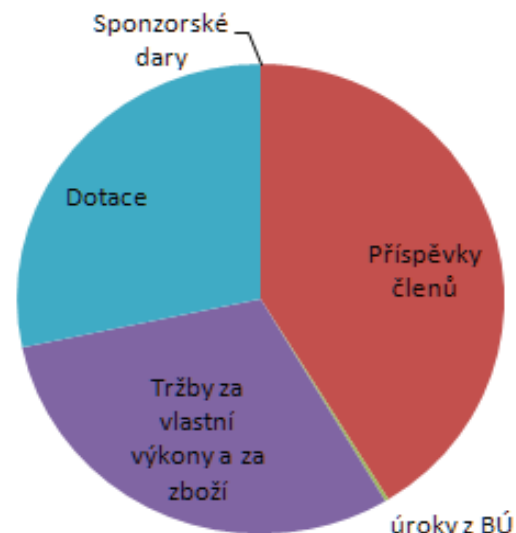
Příjmy	- dotace kraj Liberec	15 000,-
	- příspěvky členů	21 850,-
	- reklama pro LČR s.p.	5 000,-
	- zakázka pro Valbek, spol. s r.o.	10 000,-
	- ostatní	1.151,-

Výsledovka za rok 2012:	částka
Náklady:	51 450,-Kč
Materiál	0,00 Kč
Poplatky bance	1 626,00 Kč
Odvod ČSS Praha	17 500,00 Kč
náklady služby. Režie	25 204,00 Kč
mzdové náklady	0,00 Kč
Občerstvení	333,00 Kč
cestovné	6 787,00 Kč
Výnosy:	53 001,00 Kč
Sponzorské dary	0,00 Kč
Příspěvky členů	21 850,00 Kč
úroky z BÚ	121,00 Kč
příspěvek	15 250,00 Kč
Dotace	15 000,00 Kč
Tržby za vlastní výkony a za zboží	16 030,00 Kč
Ostatní výnosy	0,00 Kč
Hospodářský výsledek	1 551,00 Kč

NÁKLADY V ROCE 2012

VÝNOSY V ROCE 2012

SPONZORSKÉ DARY, DOTACE A GRANTY

Za provedení propagace firmy LČR s.p. jsme obdrželi částku 5.000,- Kč, která byla použita na financování konání speleologického dne včetně jeho propagace na plakátech vyvěšených před konáním na plakátovacích plochách. Též nám poskytla tato firma drobné propagační předměty (dřevěné tužky, klíčenky, pastelky, dřevěné magnetky...) jako ceny pro děti v soutěži bednovaná. Další sponzorský dar nám ve formě hodnotných cen do soutěže v bednované na speleologickém dni věnoval pivovar Konrád a.s. Ten nám také zapůjčil 20 bedýnek od piva na realizaci této soutěže. Na oplátku jsme umístili logo a propagační zařízení obou sponzorů (deštník, ubrus, baner) v místě konání této soutěže.

V roce 2012 jsme podali jednu žádost o přidělení grantu na činnost naší ZO ČSS. Ten byl podán na ekofond města Liberec, kde bylo požadováno v grantu pod jménem „Speleologický průzkum Hanychovské jeskyně a jeskyní Ještědského krasu“ 21.000,- Kč. Ten bohužel nebyl podpořen.

Také dobíhal dvouletý projekt „Netopýři Sudet“ jenž byl podpořen v roce 2011 Libereckým krajem v částce 50.000,- Kč. Z této částky se čerpalo v roce 2011 35.000,- Kč na konání konference, zejména na ubytování a stravování účastníku. Zbylých 15.000,- Kč bylo v souladu s dotací čerpáno v roce 2012 na tisk sborníku prací z konference.

Sponzorům a donátorům děkujeme.

LESYČR

ZPRÁVA REVIZORA

Na základě kontroly účetní evidence za rok 2012 nebyli shledány žádné závažné nedostatky, drobné nedostatky byli odstraněni přímo na místě kontroly. Účetnictví je transparentní a dokládá dobré nakládání s finančními prostředky ZO.

PRÁCE VÝBORU V ROCE 2012

Výbor se od poslední výroční členské schůze sešel 4x v baru Šutr, vždy od 20:30 hodin, konkrétně 31.5.2012, 28.6.2012, 22.11.2012 a 17.1.2013. Všechny schůzky byli rýze organizačního charakteru a řešili se na nich jednotlivé organizační záležitosti.

První schůzka výboru ze dne 31.5.2012 řešila zejména situaci kolem prolongace v Hanychovské jeskyni a zejména přípravu trhacích prací, pro rozšiřování neprůlezných pukliny na dně vstupní propasti. Výstupem bylo zejména stanovení technologického postupu prací a zajištění kompetentních osob pro výkon jednotlivých činností, tak jak to vyžaduje zákon. Na základě toho byla podána žádost o souhlas s těmito trhacími pracemi v Hanychovské jeskyni na KÚ RŽPaZ v Liberci a zprostředkované na OBÚ V Liberci.

Druhá výborová schůze proběhla 28.6.2012 a měla na programu jediný bod, a tím byla organizace a příprava Speleologického dne. Na ní byli stanoveny tyto úkoly: Vladimír Navrátil povede pokosení lomu, Miroslav Vyvadil zajistí nové lano na velký traverz, Daniel Horáček uzavře smlouvu s krajským ředitelstvím LČR s.p. Liberec na finanční podporu konání akce, dále zajistí dovoz potřebného materiál (stoly, lavice, altán, dovoz piva a beden z pivovaru, lana,) zajistí občerstvení pro pořadatele, vytiskne a zadá výlep plakátů, napíše a vydá tiskovou zprávu. Všechny stanovené úkoly byli řádně a včas splněny.

Třetí schůze výboru proběhla 22.11.2012. Této se kromě členu výboru zúčastnily i hosté z jiné skupiny (Radim Brom a Čochtan ze ZO 1-08 Speleoklub Týnčany) a několik členu naší ZO. Cílem této schůze byla pojata jako výchozí organizační schůzka pro přípravu podzimního setkání jeskyňářů, která má pořádat naše ZO v září 2013. Daniel Horáček, seznámil zúčastněné se stavem vyjednávání v Pivovaru Konrád, kde má akce proběhnout, o úrovni a stavu zajištění prostoru a další. Proběhla dohoda, že organizace soutěže Czech speleo photo a minikonference zůstává v režii ZO, které toto zajišťovali v minulých letech, naše ZO pouze zajistí prostor, případně ceny a porotce do soutěže. Dale bylo orientačně zjištěno kdo by byl ochoten pomoci s organizační službou. Byli stanoveny úkoly, pro Daniela Horáčka pokračovat v jednáních s Pivovarem a přípravou grantu na finanční zajištění akce, Vladimíra Navrátila, který má zajistit Country kapelu, Miroslava Vyvadila aby provedl jednání s firmami Singing Rock a Saleva o případném věnování cen do soutěže a možnosti jejich prezentace

na akci, Vladimíra Navrátila ve spolupráci s Čochtanem na realizaci webu s informacemi o akci.

Na návrh předsedy Ivana Rouse byla svolána mimořádná členská schůze. Hlavním bodem programu bylo schválení nákupu materiálu, zejména elektrokabelu, potřebného pro zajištění hydrologického průzkumu historického podzemí. Potřebných 10.000,- Kč pro tento nákup, nebylo v původním rozpočtu ZO a vzhledem k tomu, že částka přesahuje hodnotu 5.000,- Kč, nespadá dle platné finanční směrnice do rozhodovací pravomoci výboru. Schůze se sešla v hospodě U Horáku v Pilinkově 29.11.2012 a přítomno na ní bylo 14 členů ZO z celkových 36, což je více než 1/3 a tudíž byla usnášení schopná. Návrh na pořízení potřebného materiálu a uvolnění předmětných 10.000,- Kč přednesl Ivan Rous a tento jak byl přednesen byl přijat všemi přítomnými jednohlasně. V závěru schůze byla členská základna seznámena se stavem příprav podzimního setkání jeskyňářů a požádána o součinnost s pořadatelskými úkoly.

Poslední výborová schůze proběhla 17.1.2013 a řešila přípravu a svolání výroční členské schůze. Ta byla svolána na 9.2.2013 od 13:00 do prostor baru Šutr.

Člen výboru Daniel Horáček, na základě pověření členskou schůzí zastupoval naši ZO na valné hromadě, která proběhla 13. října 2012 v Kulturním domě Žacléři. Na této valné hromadě proběhla úprava stanov a organizačního řádu ČSS, bohužel ne vždy tak aby to vyhovovalo zaběhlé praxi v naší ZO. Dále bylo zvoleno nové předsednictvo a revizní komise. Dále sněm řešil úroveň sborníku Speleoforum a vnitřního časopisu Speleo, a zejména přípravu 16. Mezinárodního Speleologického kongresu. Na přípravě pokongresové exkurze po podzemí Českého Ráje se podílí náš člen Jan Mertlík.

Přednášková a popularizační činnost

VÝVĚSNÍ SKŘÍŇKA, WWW STRÁNKY

V roce 2012 jsme svojí činnost prezentovali na nástěnce umístěna v podniku Šutr horolezecká stěna Liberec. Dále provozujeme internetové stránky na adrese www.speleolbc.cz, za tyto zodpovídá a zpravuje je Vladimír Navrátil. Tyto jsou zatím ve stadiu rozpracování, nicméně obsahují aktuální informace o dění v naší ZO.

EXKURZE

V roce 2012 jsme zrealizovali jen jednu exkurzi pro laickou veřejnost od Západní jeskyně. Ta proběhla 15.4.2012 a nasvětlenou jeskyni si prohlédlo 29 návštěvníků. Těmto byl podán i odborný výklad, včetně podrobného popisu geneze jeskyně, podrobného výkladu o vzniku nejen klasických krápníků, ale zejména excentru a heliktitů, také o objevení jeskyně a proběhách prolongačních prací v ní.

SPELEOLOGICKÝ DEN

Ocelová vrata chránící Hanychovskou jeskyni se pro veřejnost, za bedlivého dohlížení na bezpečnost pořadatelů z řad ZO ČSS Liberec, otevřela krátce před 13. hodinou 14. července 2012. Za nimi mohl každý z návštěvníků sestoupit po nerezovém žebříku do téměř do 15 metrové hloubky a obdivovat zde krásu, kterou vymlel pradávňý potok, jenž se v těchto místech propadal pod zem. V záři sedmi halogenových reflektorů vyniká monumentálnost zvonovité propasti a bizarní tvary jejích stěn, v zdaní části této mohutné prostory do tmy mizí nízká chodba (plazivka), o její délce si každý může udělat obrázek při prohlížení zalaminovaného plánu jeskyně, který je vystaven na dně propasti. Jelikož každý návštěvník nitra země musí být vybaven sedacím úvazkem a helmou, pak jistě jak při sestupu tak i při výstupu, je tímto i limitováno kolik osob do jeskyně v průběhu akce může sestoupit. Nicméně riziko případného úrazu je omezeno na minimum.

Před jeskyní až do 18:20 stojí skupinka lidí, prakticky celé odpoledne, kteří čekají na vstup do jeskyně. Velikost skupinky se v průběhu akce mění, ale ve špičce zde stálo přibližně 80 osob. O jejich zábavu se starají další pořadatelé, kteří předvádí ukázky jednoranové techniky na lanovém přemostění podélně přes Panský lom. Další velkou atrakcí je tradiční soutěž v bednované, která spočívá ve stavění komínu z beden od piva, na nějž zároveň soutěží leze. Ten je samozřejmě po celou dobu jištěn. Na rozdíl od velkého traverzu, na němž se ukazují jen zkušení lezci, je bednovaná atrakcí v níž soutěží návštěvníci speleologického dne.

Za postavení komínu z 16 beden čeká na dospělého soutěžícího odměna vskutku lákavá, a to dárkové balení tří různých druhů piv skvěle vychlazených v jeskyni, ale ani děti nepřijdou zkrátka, pro ty jsou připraveny zase ceny dětské. Rekordem tohoto dne byl komín z 20 beden.

Celá akce probíhala za příjemného teplého počasí s nevýraznými deštivými přepřškami a tak i návštěvnost akce byla vysoká. Do Panského lomu dorazilo více než 200 návštěvníků a zhruba 160 z nich sestoupilo i na dno propasti. Závěrem chci poděkovat sponzorům

akce, a to zejména LČR s.p., kteří poskytli finanční podporu pro krytí nákladů spojených s propagací a pořádáním akce a také za ceny pro děti. Dále děkuji za zapůjčení pivních bedýnek a poskytnutí cen pivovaru Konrád a.s.

Celkem tuto akci připravovalo 13 pořadatelů, kteří v rámci pořadatelských povinností, do kterých patří příprava všech atrakcí, jejich obsluha a nakonec i sbalení a úklid místa konání, čítala dohromady úctyhodných 147 hodin.

PŘEDNÁŠKY

HORÁČEK Daniel prezentoval přednášku Netopýři Libereckého kraje, a to v březnu 2012 dvě přednášky pro děti v ZŠ Hrádek nad Nisou a v dubnu 4 přednášky v různých ZŠ v Turnově.

ROUS Ivan ve spolupráci se Severočeským muzeem v Liberci uskutečnil v roce 2012 přednášky na téma podzemí jak v institucích, tak i na méně obvyklých místech. Pravidelné přednášky se konají například na středních školách, ale i v restauracích, v obcích, knihovnách a na dalších neobvyklých místech.

PUBLIKAČNÍ ČINNOST

Naši členové se autorsky podíleli na několika odborných pracích v některých sbornících a též na vydání několika naučně populárních knih.

ODBORNÁ PUBLIKAČNÍ ČINNOST

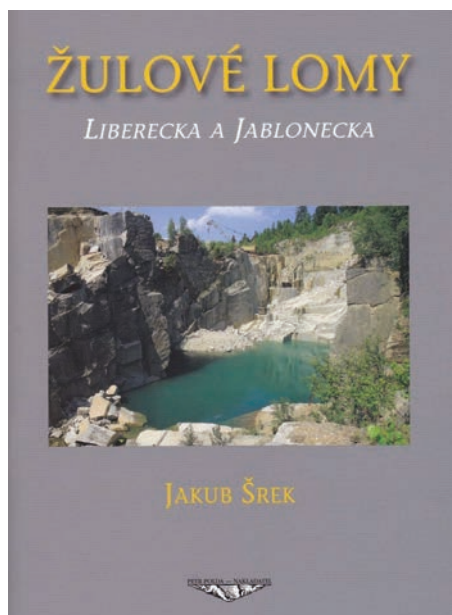
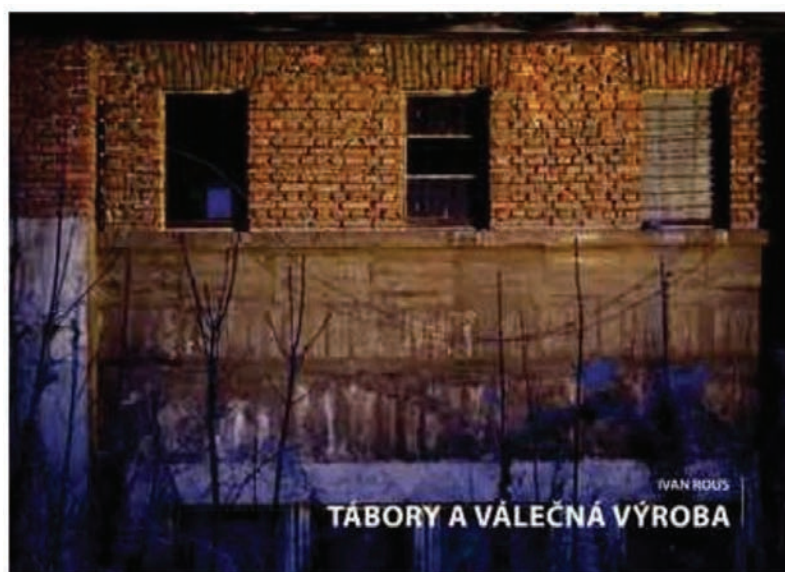
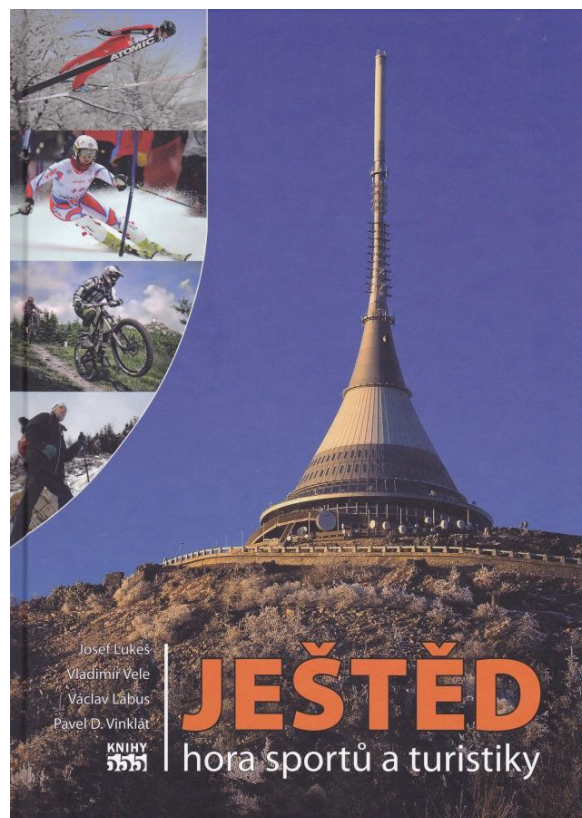
HORÁČEK D. & JÓŽA M., 2012: Výskyt a šíření vrápence malého (*Rhinolophus hipposideros*) a netopýra brvitého (*Myotis emarginatus*) v severních Čechách, Vespertilio, 15: 89-100, Praha
TAJEK, P., BUFKA L., TAJKOVÁ P., MATĚJKA J. & HORÁČEK D., 2012: Fauna netopýrů západních Krušných hor: nálezy z let 2004-2011, Vespertilio, 15: 101-120, Praha

POPULÁRNĚ NAUČNÉ KNIHY

V roce 2012 byli vydány čtyři knihy na nich pracovali členové naší ZO. První z nich kniha „Tábory a válečná výroba“, jejíž autorem je Ivan Rous. Křest knihy proběhl 17. dubna 2012 ve vestibulu Severočeského muzea. Publikace obsahuje informace a mapy o koncentračních, zajateckých a pracovních táborech v okresech Liberec, Jablonec nad Nisou a v malé části současného Polska a Německa. Kniha by nikdy nevznikla bez pomoci jeskyňářů ze ZO 4-01, kteří se podíleli na primárním výzkumu v terénu. Díky terénnímu bádání se podařilo objevit mnoho hmotných památek a zjistit zapomenuté skutečnosti. Jako druhá publikace tohoto autara byla vydána brožura Industrial války. Tato vyšla jako katalog ke stejnojmenné výstavě v Severočeském muzeu.

Třetí v pořadí je kniha „Ještěd hora sportů a turistiky“ kterou její hlavní autoři Josef Lukeš, Vladimír Vele, Václav Lábus a Pavel D. Vinklár pokřtili 7.června 2012 v Experimentálním studiu v Lidových sadech. Na rozdíl od předchozí publikace, na této jsme se jen spolupodíleli. Na žádost Pavla D. Vinklára připravil Daniel Horáček do této knihy kapitulu o Jeskyňářství v Ještědském krasu. Ta je v knize uvedená na stranách 84 až 89 a pojednává nejen o historii jeskyňářského bádání v podzemí Ještědu, ale také o enviromentálních akcích pořádaných jeskyňáři a též ukazuje i zdejší krasové lokalita jako zajímavý sportovní terén.

Čtvrtá kniha není úplně s podzemní tematikou, ale úzce souvisí s montanistikou. Jedná se o knihu Žulové lomy Liberecka a Jablonecka od Jakuba Šreka.

Seminář Klokočky 2012

Někdy na přelomu 50. A 60. let 20. století nakreslil Bořivoj Slavík mapu jeskyní Klokočských skal. Podle pamětníků na ni bylo přes 200 objektů. Po jeho tragické smrti v roce 1967 mapa zůstala nezvěstná. Proto jsem se rozhodl po svém přestěhování do Turnova a nástupu na CHKO Český ráj provést nové mapování. K tomu jsem se dostal v průběhu roku 1999. Na podkladu mapy pro orientační běh vznikla mapa 1:2500 s výřezy 1:1000, do které byly zakresleny objekty hodné zájmu. Mapa tak obsahuje zhruba po 300 jeskyní, dutin a skalních převisů a další velké množství geomorfologických mikroforem.

Na komisi pseudokrasu, který se odehrával v Klokočských skalách, vznikla myšlenka, uspořádat seminář, který by pomohl pojmenovat některé objekty tvořící přechod mezi typickými formami. Z pozvaných geomorfologů nikdo nedorazil a zájem projeвили pouze geologové. Klokočky 2012 konané 5.-7.10.2012 byly už šestým seminářem zaměřeným na tuto oblast.

ÚČASTNÍCI:

Jiří Adamovič – GLÚ ČAV, Miroslav Coubal – GLÚ ČAV, Filip Hartvich – ÚSMH ČAV, Vlastimil Pilous – geomorfolog na volné noze, Tomáš Řídkošil – mineralog turnovského muzea a ředitel Geopark Český ráj o.p.s., Jakub Šafránek – NPČŠ, Slávek Valda – CHKO Kokořínsko, Jan Mertlík – CHKO Český ráj a ZO ČSS 4-01 Liberec, Jaroslav Kukla – ZO ČSS 4-01 Labské pískovce, Jiří Kopecký a Oldřich Jenka ZO ČSS 5-03 Broumov

„PŘEDKONFERENCE EXKURZE“ 5.10.212

JESKYNĚ SKLEPY POD TROSKAMI:

Důvod návštěvy byl prozaický, s Filipem Hartvichem jsme provedli měření svahových pohybů dilatometrem. Toto měření probíhá na 4 místech v jeskyni. Měření bylo nainstalováno zhruba před 10 lety, nedochovála se přesná dokumentace a měření je zkreslováno zanášením měřících důlků splavovaným a padajícím pískem.

SESUV PLESKOTY

SVAHOVÁ DEFORMACE PRDLANT

Svah historicky postižený deformacemi, který dosud nebyl zdokumentován.

KOZLOV – CHLUM

Skalní město, příklad svahových deformací – toppling, vějířovité rozevírání řad skal až jejich řícení.

„KONFERENCE EXKURZE“ 6.10.2012

NPP SUCHÉ SKÁLY

Suché skály jsou vyvlečenými vrstvami cenomanských pískovců, které jsou postaveny do svislé polohy, ve východní části však sklon výrazně menší – věž Baba. Na pískovci typické křemenné žilky, místy až tektonická brekcie jako následek drcení a tlakového rozpouštění křemene. Na severní stěně Střední a Hlavní věže kliváž – důsledek kolmého tlaku. Je to obdoba břidličnatosti, která je u přeměněných hornin, u kterých došlo k natavení původního materiálu. Hlavním sledovaným jevem však byla tektonická zrcadla.

KOZINEC U ŽELEZNÉHO BRODU

Křemencová sklaní zeď

PR Klokočské skály

Rozumov (jeskyně s tektonickým zrcadlem a stejnojmenný ostroh s polozasutou skalní bránou, skalní okna, dutiny, ...), Lom (šikmo rýhovaná stěna na zlomu, j. stěnové škrapy, hlavní lomová stěna je protnuta zlomem s tzpickým drceným pásmem. Východní roh lomu je na křížení dvou zlomů), Betlémské skály (deformation bands – úzké proužky na skalách jsou místem, kde došlo k mikroposunu. Hornina je stmelená a vykazuje odlišnou barvu. Jamkové škrapy, deformation bands), Děřavec (tektonické zrcadlo, skalní perforace, při patě skály jeskyně), Třívchodová j. (kulovité prostory, úlomek tektonického zrcadla) a Rotunda („magické oko“ v jeskyni).

„POSTKONFERENCE EXKURZE“ 6.10.2012

NPP KOZÁKOV

Průzkumná štola a 2 šachty (42,5 m s vodou na dně a 8 m – zatopená) na druhohorní uhlí ze sladkovodního cenomanu – těsně před nástupem moře. Štola je z druhé poloviny 19. století.

Spolupráce s jinými organizacemi

SPOLUPRÁCE S JINÝMI ORGANIZACEMI V ČR

Se základní organizací 36/02 ZO ČSOP při SCHKO JH jsme spolupracovali při provizorní opravě zabezpečení jeskyně Krtola a při pořádání speleologického dne v Panském lomu. Též děkujeme Vodní záchranné službě – Českého červeného kříže, která nám zapůjčila bezplatně úvazky pro laickou veřejnost.

Také spolupracujeme s Geologickým ústavem struktury a mechaniky hornin akademie věd ČR, v.v.i., který má na jeden z našich lokalit, v Západní jeskyni, umístěny dva přístroje měřící pohyb horninových masívů v závislosti na Lužické poruše, která probíhá několik stovek metrů od jeskyně. Též s tímto ústavem spolupracujeme při výzkumu jeskyní a suťových agregací v Českém Ráji.

SPOLUPRÁCE S MUZEI

Od března 2012 jsou součástí expozice muzea Brána Trojmezí v Hrádku nad Nisou artefakty nalezené jeskyňáři ZO 4-01 v novoměstském cínovém revíru a na Ještědském hřebetě. Konkrétně jde o necičky, zbytky vodotěžných strojů a hornická želízka.

V Krkonošském muzeu v Jelení hoře jsou součástí expozice předměty zachráněné ze starých dolů ze severní strany Jizerských hor a z Kačavských hor. Ty byly předány muzeu libereckými jeskyňáři již v letech 2008 a 2009.

PŘESHraniční spolupráce

S Polskými kolegy z Wroclawské grupy Chiropterologiczne jsme se podíleli na zimním sčítání netopýrů v jeskyních hory Polom a katedrále ve Swidnici.

Výzkumná činnost -Krasové Jeskyně

VÝZKUMNÁ A PRŮZKUMNÁ ČINNOST – JESKYNĚ JEŠTĚDSKÉHO KRASU A JIZERSKÝ HOR

Rok 2012 byl zejména poznamenán tím, že se nepodařilo získat dotaci na prolongační a průzkumnou činnost. Další problém do plánované činnosti vneslo dlouhé získávání výjimky pro trhačí práce na dně vstupní propasti Hanychovské jeskyně. Přesto i tak činnost základní organizace přinesla spoustu zajímavých výsledků, zejména při prolongaci Mramorové jeskyně, které byla věnována výrazně vyšší pozornost než v předchozích letech.

HANYCHOVSKÁ JESKYNĚ

Tato lokalita je hlavní pracovní lokalitou naší ZO. Je to jedno z míst s velkým potenciálem, kde lze očekávat velké objevy. Lokalita má několik výhod pro speleologickou činnost. Jednak snadná dostupnost, pracoviště těsně u vchodu do jeskyně, dostatečný prostor pro deponování uvolněného materiálu z jeskyně. Současný stav výzkumu na lokalitě dosáhl limitu, kdy bylo možné pokračovat pouhou prolongací a uvolňováním zasedimentovaných dutin. Prostor, kterým ze dna jeskyně v minulosti odcházela voda, se zužil na neprůleznou puklinu. Další postup už může být pouze realizován za použití trhačích prací. Kdy budeme rozšiřovat odtokovou puklinu směrem dolu na profil zhruba 2x2 metry, který je nejen průlezný ale i pracovní příznivý. V budoucnosti bychom takto měli dosáhnout dosud neznámého nižšího patra jeskyně.

V roce 2012 proběhly na Hanychovské jeskyni dvě pracovní akce, a to konkrétně 5.5.2012 a 9.6.2012. Na obou akcích byla i dostatečně vysoká účast. Kdy na první akci bylo 10 lidí a na druhé 8 lidí. První akce byla původně plánovaná na dočištěná dna vstupní propasti a příprava pro zahájení trhačích prací. Ov-

šem krátce před první akcí, při obhlídce vstupní propasti, bylo zjištěn uvolněný velký blok na boku, který se mohl při vrtací práci i samovolně uvolnit a zřítit do prostoru kde by tyto práce měli probíhat. Proto jsme z bezpečnostních důvodů přistoupili k jeho řízenému uvolnění. Toto nám zabralo celé dopoledne. Na samotném uvolňování pracovali 3 až 4 jeskyňáři, ostatní se zatím věnovali pracím na platě lomu, kde bylo potřeba odklidit některé skalní bloky a provést přípravu plata pro konání Speleologického dne. Teprve v odpoledních hodinách jsme mohli přistoupit k tahání uvolněného materiálu z propasti. I přesto jsme dokázali z jeskyně vytáhnout více než 2m³ sedimentů. Druhá akce měla za úkol dočistit dno vstupní propasti, tak aby bylo možné zahájit trhačí práce. Podařilo se očistit od suti a sedimentů dno vstupní propasti až na rostlou skálu, při čemž bylo vytaženo ven z jeskyně více než 1m³. V rámci této akce proběhlo i odklizení velké hromady kletí a větví z odkácených stromů z plata lomu. Tím bylo docíleno zvětšení a zkulturnění prostoru plata lomu, který je využíván pro environmentální akce.

Následné práce se poněkud zadrhly a vlivem běhu událostí zůstaly na rok 2013. Pro zahájení trhacích prací, dle platné výjimky je potřeba souhlas RŽPaZ KÚ v Liberci. K tomuto byla adresována žádost o souhlas s plánovanými trhacími pracemi. Bohužel administrování se poněkud protáhlo a nakonec kraj toto nechal proběhnout celým správním řízením a po více než třech měsících od podání žádosti vydal výjimku povolující tyto práce. Bohužel zbývajících čas již nestačil k dokončení povolení trhacích prací na OBÚ v Liberci, tak aby se daly v jeskyni realizovat do začátku období klidu v jeskyni, které je vymezeno zimováním netopýrů. Z tohoto důvodu byly zrušeny všechny zbylé plánované akce na Hanychovské jeskyni v roce 2012.

Celkem na lokalitě byly odpracovány jen dvě akce tedy 134 hodin, při nichž bylo uvolněno téměř 3,5 m³ sedimentu a volných bloků.

ROKYTKA I

Neproběhla v roce 2012 žádná akce.

ROKYTKA II - NEDOBYTNÁ JESKYNĚ

Po loňském proniknutí do další panenské části této jeskyně, byl dokončen průzkum nejnadějnějších směrů. Jeskyně tímto dosáhla celkové délky 111 metrů, denivelace 17,88 metrů. Nové objevy z roku 2011 čítají dohromady 12 metrů prostor.

Nejvýraznější prostora z nových částí, tzv. Dóm Excentrů má délku 3,5 metrů, výšku 5 metrů a šíři pouhý 0,5 až 1 metr. Na tuto prostoru navazují zejména neprůlezné puklinové chodby. Dóm Excentrů, jak už název napovídá, vyniká unikátní excentrickou výzdobou. Nejvýraznější je excentr rostoucí z ukloněné stěny šikmo vzhůru, jehož délka byla měřením ověřena na 19 cm. Ovšem i ostatní klasické krápníkové tvary jsou v tomto prostoru velmi bohatě zastoupeny. Zejména u stropu se nachází velké množství stalaktitů. Stalaktity, ale najdeme i v několika postraních kapsách, kde je i několik tenkých stalagnátů, vzniklých z brček. V těchto kapsách je na uvedených krápníkových tvarech i poměrně časté heliktické výrůstky, mající zejména podobu nahoru zahnutých háčků. Stěny i dno jsou pokryty sintrem. V horní části domu, je na strmě šikmém upadajícím dně vyvinutý výrazný stalagmit v podobě nízké, silné hole. Jelikož je spodní část této prostory občasně zaplavena malým jezírkem o hloubce až 70 cm, je zde i velké množství keříčkovitých sintrů (tvořených s největší pravděpodobností směsí kalcitu a aragonitu) ale také i další menší formy nodulárních a subakvatických sintrů.

Zaměření nových částí proběhlo 29.12.2012. Díky užiti přístroje Disto A3 dovybaveného čipem pro zaměřování sklonu a azimutu, bylo toto poměrně rychlé, i když výrazně členitá prostora si vyžádala zase velké množství krátkých záměr. Při této příležitosti byli i doměřeny délky neprůlezných prostor v již zmapovaných částech jeskyně. Dokončení mapového originálu si vyžádalo ale další dva dny práce, protože bylo navázáno na původní ručně kreslenou mapu, a nové části byly dokončeny taktéž ručně. Celková mapa jeskyně i s novými prostorami je v mapové příloze této zprávy.

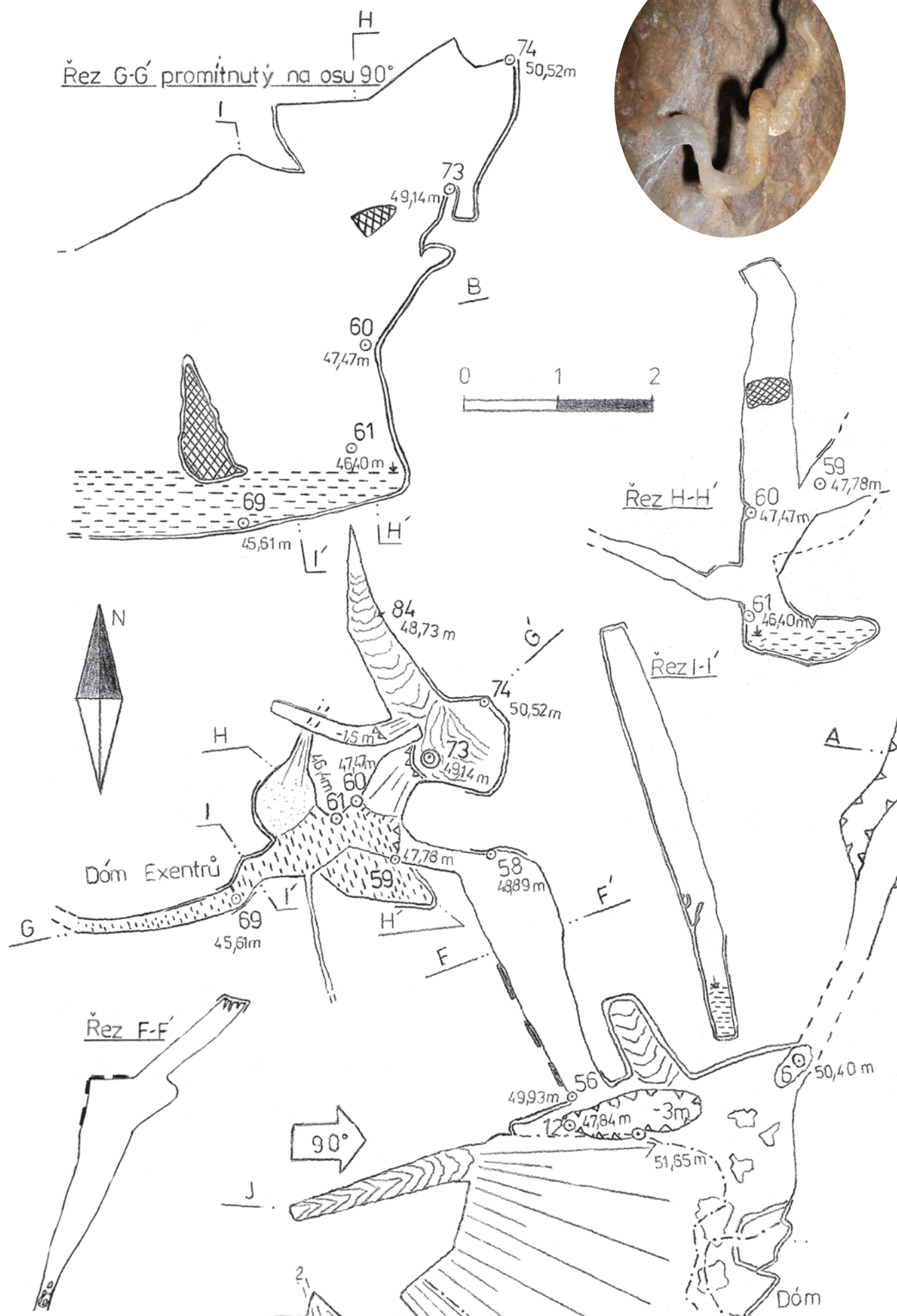
Celkem na lokalitě byly odpracovány 4 hodiny a k dokončení mapového originálu bylo zapotřebí dalších 16 hodin.

JESKYNĚ V ČERNÉM KOUTĚ

Neproběhla v roce 2012 žádná akce.

DETAIL MAPY NEDOBYTNÉ JESKYNĚ - NOVÁ ČÁST

ZÁPADNÍ JESKYNĚ

V roce 2012 zde proběhly 2 pracovní akce, a to 11.8. a o víkendu 20.-21.10. Při obou akcích byl odebrán materiál ze závalu v Ponorovém dómu. Zával se postupem času sesedá a je vahou horních vrstev za přispění prosakující vody vytlačován do hlavní chodby, kde se přibližuje ke vstupu do Starých jeskyní. 10 osob zde odpracovalo celke 34 hodin, a z čela závalu vyvezlo ven 91 koleček, to jest 5 m³ kamenů a zvodnělého sedimentu. Vzhledem ok očekávání další pohybu závalu, je počítáno s pokračování obdobnou technologií i v roce 2013.

LOUPEŽNICKÁ JESKYNĚ

Neproběhla v roce 2012 žádná akce.

PROPAST MALÁ A VELKÁ BASA

Neproběhla v roce 2012 žádná akce.

JEŠTĚDSKÝ KRAS

V ostatních známých jeskyních Ještědského krasu neproběhla letos žádná další prolongační činnost.

MRAMOROVÁ A HLINĚNÁ JESKYNĚ

V roce 2012 jsme se na této lokalitě uspořádali 10 pracovních akcí. Jeskyně je prozatím technicky nenáročná, vzhledem k absenci hybernace netopýrů zde můžeme pracovat i v zimních měsících a přes výsledky z let minulých je jeskyně stále v začátcích výzkumu. Celkem jsme zde odpracovali 233 hodin, a uvolnili a vytáhli z jeskyně 18,3 m³ materiálu tvořeného z největší části hlinitými sedimenty, z menší části pak kameny a také sutí z opadu stropu dómků.

Při prvních několika akcích jsme se primárně zaměřili na vyklizení Zadního dómků, kde zával bránil jakémukoliv postupu. Zpočátku probíhalo nakládání vleže s lopatkou, postupným ubýváním materiálu se zvětšoval pracovní prostor do velikosti pro nasaze-

ní krumpáče.

Vyklizení cca 8,5 m³ materiálu nám konečně umožnilo udělat si představu o dalším postupu. Tak se uvolnil prostor pro meziskládku materiálu v případě

nepřízně počasí.

V další fázi jsme chtěli vyčistit počvu vstupní plazivky a trochu tak zlepšit podmínky pro transport materiálu ze zadních částí jeskyně, přitom jsme zjistili, že dosavadní rozměry plazivky nejsou omezeny skalním dnem, ale velmi zhutněnými sedimenty a zvětřilými kameny. Chodba je ukloněná směrem k malým vývěřům 1-3 metry od vchodu, kudy za jarního tání odtéká voda podél styku skály a sedimentu z jeskyně. Nyní jsme počvu snížili natolik, že se chodba velmi pohodlně prolézá po čtyřech, přičemž prohlubování jsme zastavili na takové úrovni, která umožňuje dobrý transport. Dalším hloubením bychom přišli o příčnou rovinu a podélný sklon chodby do kopce ke vchodu by opět znesnadnil vytahování materiálu. Na jaře budeme sledovat vodní poměry v chodbě po provedených úpravách. Současný stav vstupní chodby zatím neplánujeme měnit, bylo by totiž nutné také změnit výškové rozměry vchodové uzávěry.

V Komínovém dómků za vstupní chodbou jsme také snížili dno a v místě bývalé bezmála dvoumetrové, dnes zanesené sondy, kde jsme do teď klečeli, jsme vytvořili prostor pro překládání ve stoje. Sondu hodláme obnovit, dále prohloubit a tím ověřit, zda se jedná jen o everzní hrnec nebo o pokračování.

Už po jednom a půl metru od komínového dómků směrem k zadnímu dómků jsme narazili na skalní dno opracované vodou, které se zvedá a ústí 70cm oknem do zadního dómků. Celkovým snížením dna v obou prostorách jsme odkryli druhé okno menších rozměrů vycházející ze zadního dómků asi 1 metr od prvního a ústící opět do Komínového dómků. Spolu s volným kanálkem z komínu máme už tři propojení mezi pro-

storami, ovšem průlezné je pouze první okno.

Při posledních akcích roku 2012 jsme se zaměřili na prolongaci na straně přítoku vody do dómku. Voda na jaře vyvěrala z hlinitého kanálu 20 krát 30 cm, tekla podél stěny dómku a druhým oknem plnila komínový dómek. Po rozvolnění několika kamenů o hmotnosti v od desítek kilogramu až po několik tun, jsme objevili zasedimentované pokračování zhruba s 10 centimetrovým volným prostorem pod stropem.

Ještě 30. prosince se nám zde podařilo odkrýt prostor, pracovní nazvaný křižovatka, který má nejméně dva směry pokračování. Směr JJZ je hlavní. Má viditelný přítokový kanálek a stále sleduje kontakt dolomitů a fylitů. Ve směru JV je chodba vzniklá erozí s volnými 10 centimetry pod stropem. Zdá se, že vede k povrchu, a význam by mohla mít v budoucnu jako nová přímější transportní cesta ven. Toto je třeba prověřit dalším vyklizením sedimentů. Zadní dómek má v současnosti šířku 2 a délku 8 metrů, ale podle charakteru dna nejsou tyto rozměry konečné.

Po zvětšení profilu chodeb jsme mohli upravit způsob transportu materiálu a zvýšit tak kapacitu,

ale hlavně snížit fyzickou náročnost při dopravě. Transport materiálu probíhal původně tak, že se 10ti l kýble přesypávaly do malého pekáče a ten se nízkou plavíčkou tahal na laně ven. Nyní po úpravě výšky chodby používáme 20ti l kýble, které se bez přesypávání tahají v lavoru, dno je navíc vyložené vlnitými plechy, takže i přes vyšší hmotnost zvládne vytahování jeden člověk. Všechny manipulace probíhají ve stoje. Převážná kapacita se zvýšila o 100%. Použití dráhy nebo lanovky v budoucnu bude záležet na směru a délce hlavního postupu. Současné řešení je zatím dostačující.

V roce 2013 chceme pokračovat v prolongaci přítokové chodby a také v prohlubování dna zadního dómku. Na konci roku 2012 je délka všech známých prostor (změřena pásmem) 31 metrů.

V roce 2012 na Hliněné jeskyni proběhla pouze kontrola stavu. Jeskyně je postupem času mírně zanášena hlinou splavovanou ze stěny lomu. Na dně jsou patrné malé trativody.

Posuny masivu - Západní jeskyně

POSUNY REGISTROVANÉ PŘÍSTROJI TM71

V roce bylo zahájeno pravidelné sledování posunů na poruchách v Západní jeskyni v Ještědském hřebetu. Vývoj jeskyně je úzce spojen s nedalekou lužickou poruchou. Jeskyně je vyvinuta zejména podél poruch $150^\circ/80^\circ$ a $62^\circ/70^\circ$. Byla zde nalezena porušení sintrové výzdoby svědčící o smykových pohybech. Měření posunů probíhá od května 2007. První výsledky měření byly prezentovány ve Speleofórum, roč. 27, s. 141-144, 2008.

Měřené body v Západní jeskyni jsou součástí sítě monitoringu posunů na zlomech TecNet, kterou provozuje Ústav struktury a mechaniky hornin AV ČR, v.v.i. Základní informace jak o měření v Západní jeskyni tak i v celé síti jsou umístěny na www.tecnet.cz.

PŘÍSTROJ ZÁPADNÍ 1 (VÍZ GRAF ZAPADNÍ 1)

Přístroj je umístěn na poruše $148^\circ/90^\circ$ po níž jde hlavní chodba jeskyně.

Vertikální složka posunu z:

Od roku 2007 lze rozeznat celkem 3 období s výraznou pohybovou aktivitou: červenec - srpen 2007; květen - září 2008; červenec 2010 – červen 2011.

1. období červenec – srpen 2007 – registrován posun cca 0,1 mm, kdy došlo k poklesu severozápadního bloku vůči jihovýchodnímu
2. období květen – září 2008 – registrován výrazný posun o cca 0,2 mm kdy došlo k výzdvihu severozápadního bloku vůči jihovýchodnímu
3. období červenec 2010 – červen 2011 registrován výrazný S-vývoj začínající stejně jako v předchozím období výzdvihem severozápadního bloku vůči jihovýchodnímu, pohyb dosáhl hodnoty cca 0,3 mm

Horizontální složka posunu y:

Podobně jako u vertikální složky byla zaznamenána 3 období s výrazným horizontálním posunem: červenec – září 2008; leden – říjen 2008; prosinec 2010 – červen 2011

Všechny 3 registrované posuny začínají levostranným posunem (sinistrální strike-slip). Od června 2011 do současnosti se posuny zcela zastavily.

PŘÍSTROJ ZÁPADNÍ 2 (VÍZ. GRAF ZAPADNÍ 2)

Přístroj je umístěn na poruše $72^\circ/50^\circ$ přetínající hlavní chodbu v zadní části jeskyně.

Vertikální složka posunu z:

Od začátku monitoringu cca do poloviny roku 2009 byl registrován výzdvih severovýchodního bloku vůči severozápadnímu. Cca od konce roku 2010 se posuny téměř zastavily.

Horizontální složka posunu y:

Z a celou dobu měření lze sledovat velmi mírný levostranný posun (max. do 0,1 mm) s výraznější změnou v polovině roku 2010, kdy byl zaznamenán levostranný posun cca 0,3 mm.

Shrnutí dosavadních výsledků:

V Západní jeskyni jsou registrována období s posunovou aktivitou. Tato období odpovídají výsledkům z dalších bodů sítě TecNet v nichž jsou registrovány posuny i na jiných místech v Českém masivu i jinde v Evropě. Jedná se o tzv. pulsy, které procházejí Evropou a jsou zřejmě důsledkem napjatostních změn v zemské kůře způsobené procesy na hranici zemské desky a pláště.

V Praze dne 24.4.2012

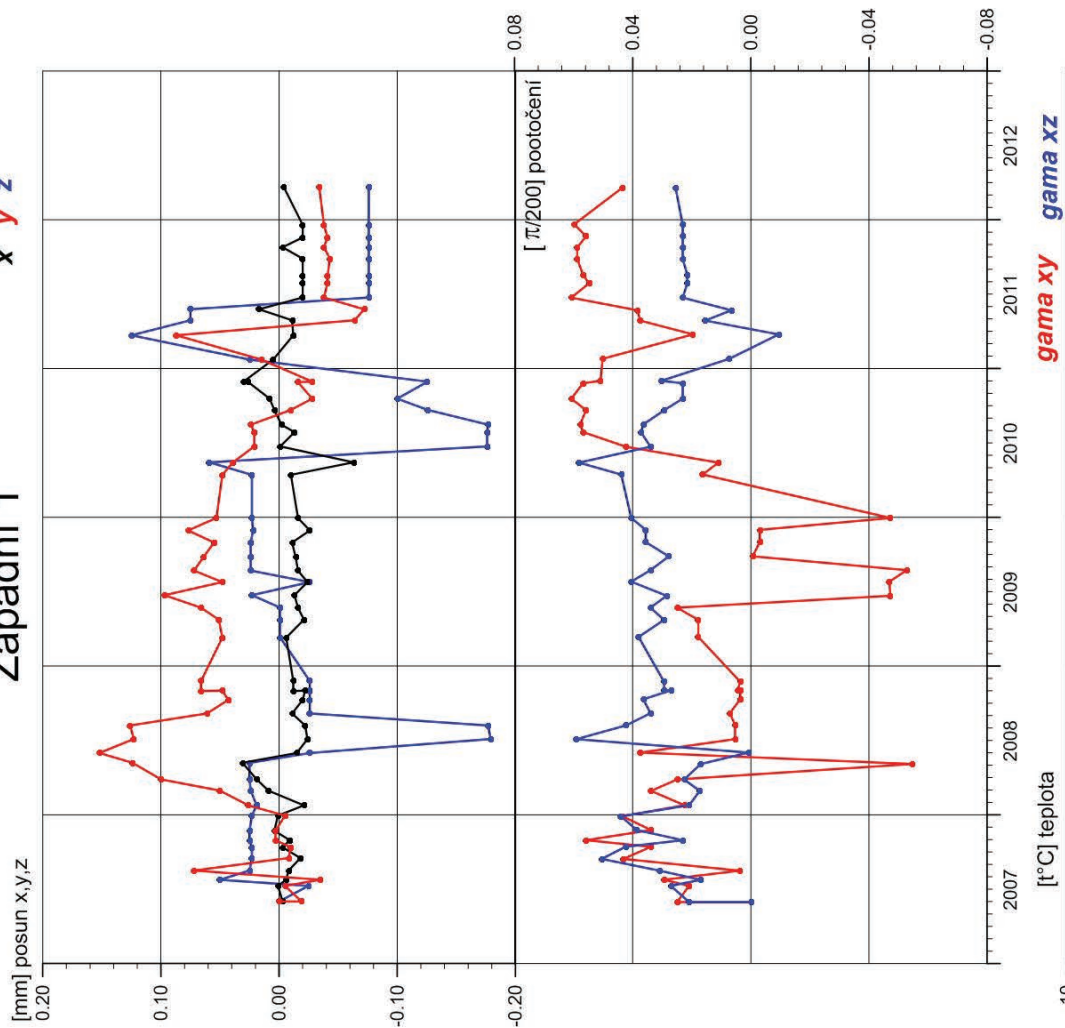
zpracoval: RNDr. Josef Stemberk, CSc.

Ústav struktury a mechaniky hornin AV ČR, v.v.i.

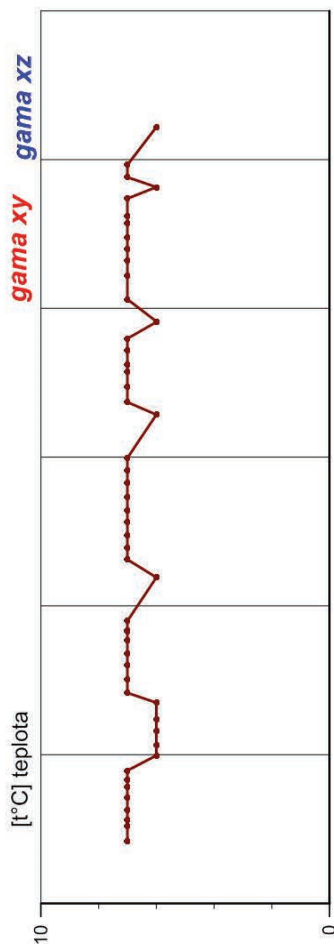

Západní 1

x y z

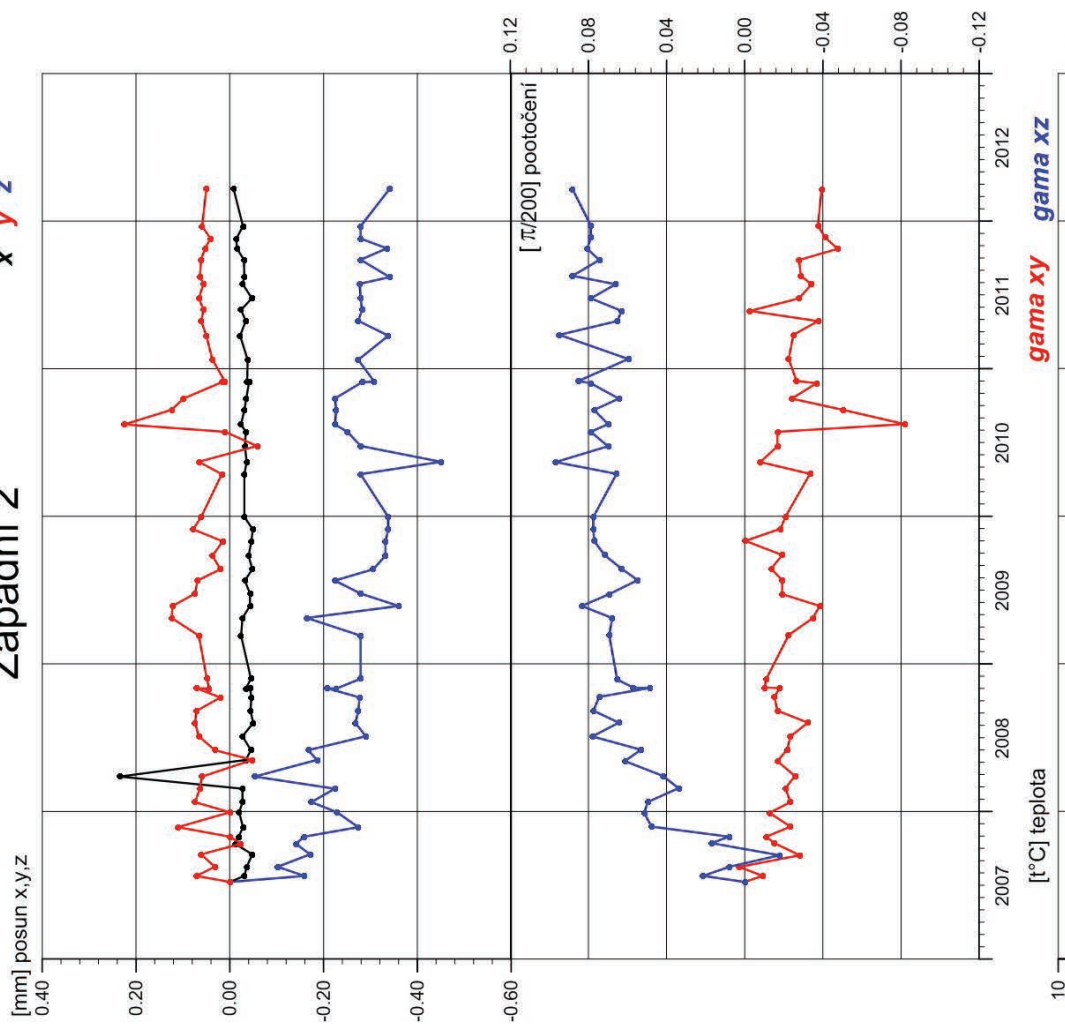

t

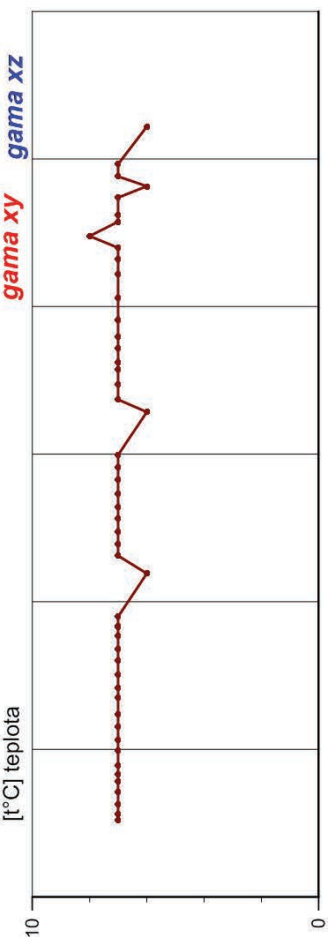

Západní 2

x y z

t

Výzkumná činnost - pseudokras

ČESKOLIPSKO

PALEDOVÁ JESKYNĚ NA BEZDĚZU

I v roce 2012 probíhalo kontinuální měření teplot v jeskyni. Datalogry jsou umístěny jako v předchozích letech, jen v roce 2012 jsme neprováděli stažení dat, to proběhne za dva roky v roce 2013.

ČESKÝ RÁJ

JESKYNĚ KRTOLA

Na konci roku bylo zjištěno poškození uzávěry na jeskyně Krtola. Protože je jeskyně významným zimovištěm vrápence malého (*Rhinolophus hipposideros*), byla jeskyní uzávěra opravena šrouby montovatelným křížem ze silné pásoviny. Šroubům byl po zatažení rozmlácen závit, aby se nedali povolit. Výrobu tohoto kříže zajistil na své náklady Miroslav Vyvadil a o namontování na lokalitu se postaral Daniel Horáček. Na opravě bylo odpracováno celkem 5,5 hodiny.

Protože kvůli již zimujícím netopýrům nebylo možné na lokalitě vařit, byl výše zmíněný kříž jen přišroubován, nicméně by chtělo v roce 2013 tento k mříži přivařit a dokončit tuto opravu.

TEKTONICKÁ ZRCADLA NA KLOKOČSKÝCH SKALÁCH

Po prvotním objevu úlomku zrcadla při natáčení pořadu Podzemní Čechy (2000) s Václavem Cílkem, bylo postupně nalezeno mnoho lokalit s úlomky zrcadel a postupně i několik zrcadel in situ, které mají měřitelné strijace a ze kterých lze určit i směr pohybu. Při exkurzi na Klokočkách jsme navštívili dvě zrcadla a to ve skalním defilé pod Rozumovem, kde má v jeskyni o metr hlouběji i svůj protikus. Druhé zrcadlo pak bylo na skalní věži Děravec, která je na konci ostrohu vybíhajícího z kry nad údolí Jizery směrem k osadě Betlém. Tektonika predisponovala řadu jeskyní, které jsme donedávna považovali za vrstevní.

Montanistika a historické podzemí

LIBERECKO

TÁBORY A VÁLEČNÁ VÝROBA

V rámci výzkumu byl také zpracován projekt otevření testovacího podzemního bunkru v Rychnově u Jablonce nad Nisou, kde se za druhé světové války vyráběly komponenty k německým radarům Würzburg a Riese. Projekt byl předložen mimo jiné zastoupení Libereckého kraje při Evropské unii. V létě roku 2012 proběhl první neúspěšný pokus o otevření bunkru. Vzhledem k velké hloubce (9m), kterou nebyla schopna technika v úzkém pruhu obecního pozemku dosáhnout, bylo rozhodnuto o pokračování otvírky v roce 2013 za pomoci vrtné soupravy. Dík patří starostovi Rychnova u Jablonce nad Nisou ing. Chloubovi stejně jako dalším podílníkům pokusu o otevření podzemního díla.

PROJEKT INDUSTRIÁL VÁLKY

Výstižný název nese dlouhodobý výzkumný úkol na kterém se podílejí jeskyňáři ČSS ZO 4-01 Liberec. Jedná se o zmapování válečné výroby na našem území. Projekt odstartovala stejnojmenná výstava v létě 2012, která navázala na publikaci Táborů a válečná výroba a měla za cíl informovat veřejnost o válečné výrobě v regionu, která se specializovala především na letecký a z menší části na raketový průmysl. Poprvé zde je obrazně propojena regionální výroba s konkrétními typy německých letadel a s další technikou z druhé světové války.

Projekt představuje především živý systém bádání v Libereckém kraji a v Polsku. Putovní výstava se mimo jiné přestěhuje v roce 2013 do památníku Lidice a zároveň vzniknou dvě stálé expozice pod značkou Industriál války a to na Jablonecku v Jiřetíně pod Bukovou a v Hrádku nad Nisou. Otevření expozice v Jiřetíně bude spojeno s otvirkou protileteckého krytu bývalé firmy Schowanek (dnes Detoa). Podobně i výstava v Hrádku nad Nisou bude přímo navázána na podzemní díla a činnost jeskyňářů ZO 4-01.

Projekt bude v roce 2013 rozšířen o záběr na Českolipsko a byl již představen v německém historicko-technickém muzeu Peenemünde, kam poputuje německá mutace. „Industriál války“ je přihlášen do soutěže Gloria muzealis o nejlepší muzejní projekt. Hlavní devizou díla je mezioborová spolupráce s jeskyňáři a potápěči

NOVÉ MĚSTO POD SMRKEM

Proběhla kontrola stavu zajištění jednotlivých štol. Poškození bylo zjištěno u štol Beránek Boží, kde je vyříznutý kříž z výpletu, dále byla prořezána mříž na štol František, kde pronikly pravděpodobně starší děti v její levé části a ze vnitř pak i přerežali čep zámku. Nejvýrazněji je, ale poškozena mříž Blažené Bohaté Útěchy, kde neznámí vandalové rozřezali horní ukotvení mříže a po proražení zvětralé skály vytvořily otvor, kterým mohli snadno proniknout dovnitř. Tyto lokality by bylo zapotřebí v roce 2013 opravit.

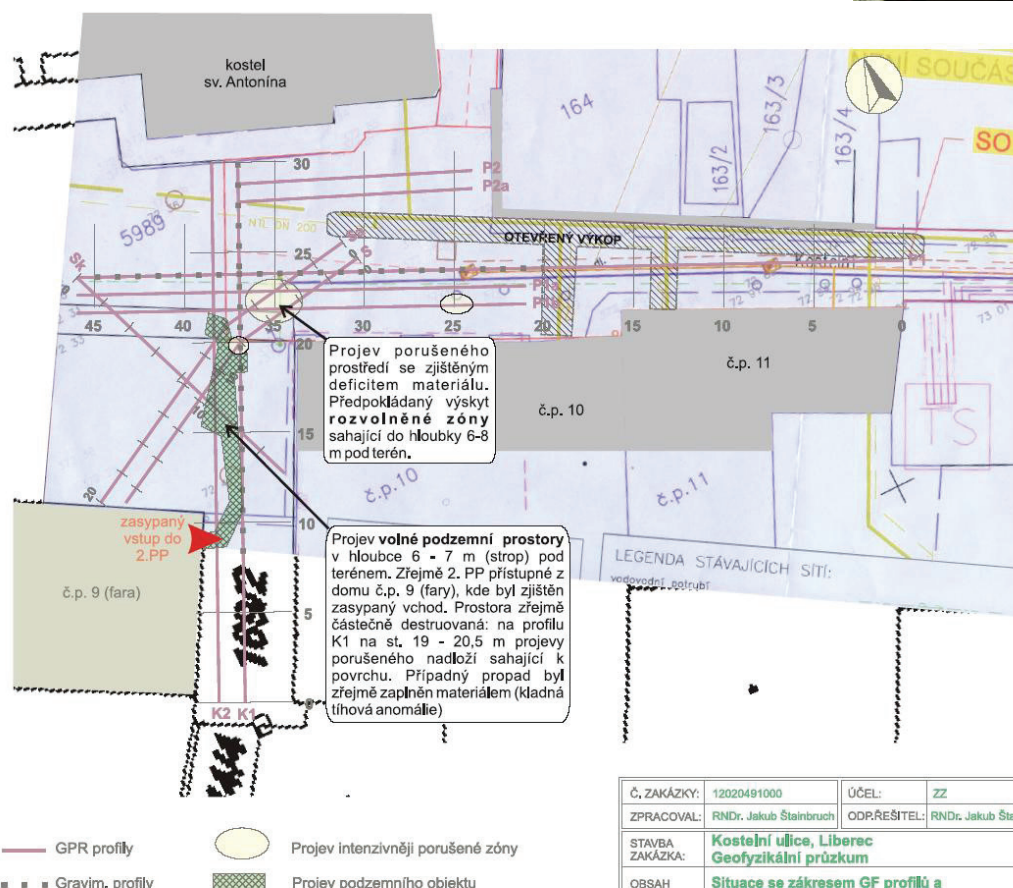
PANENSKÁ HŮRKA

V roce 2012 se významně pokročilo při nedestruktivním výzkumu starých důlních děl v oblasti Panenské hůrky. Za pomoci techniků firmy Inset byly georadarem zmapovány některé staré šachty. Významně pokročila práce i na mapování starých důlních děl.

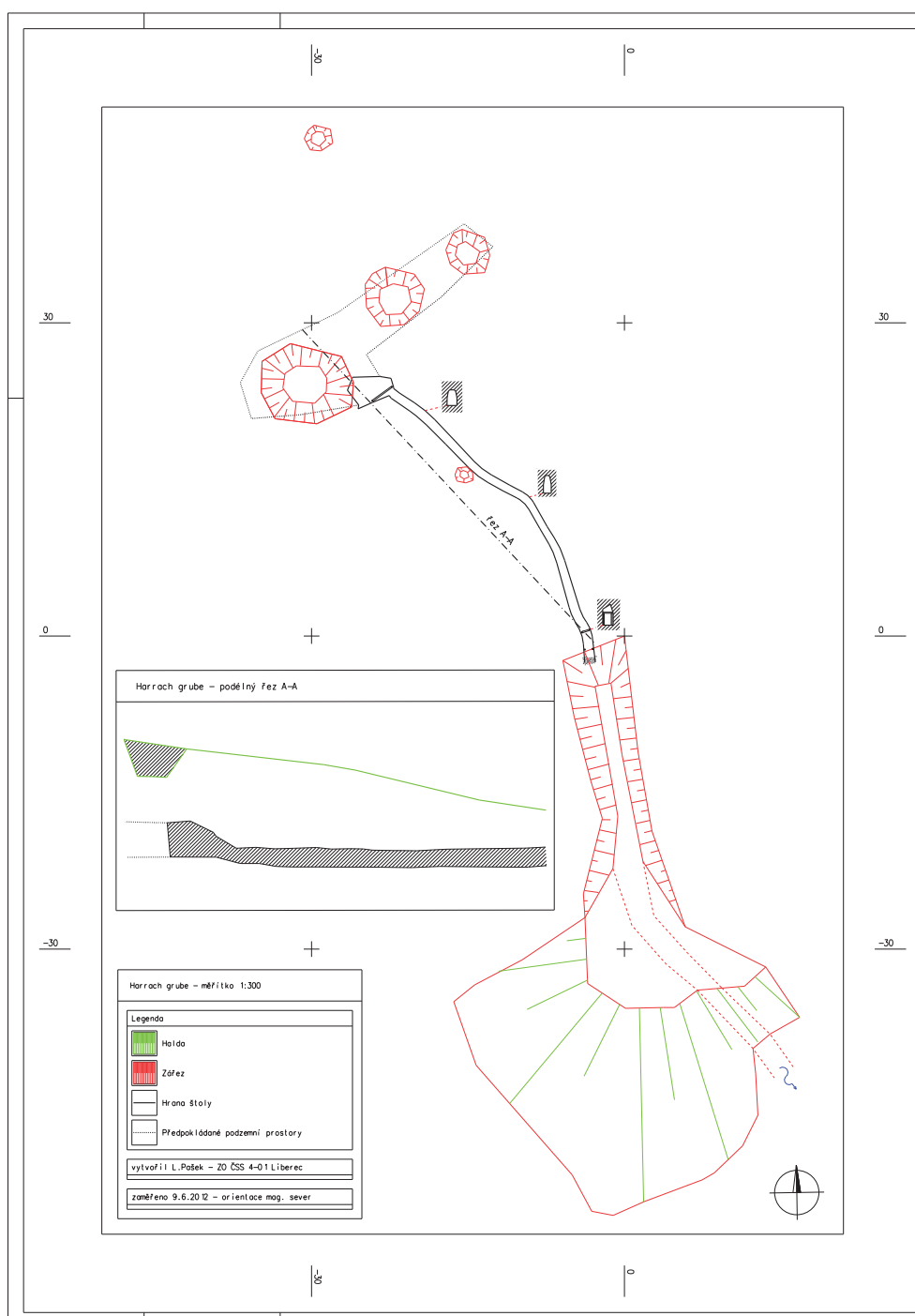
VÝZKUM MĚSTSKÉHO PODZEMÍ

V roce 2012 se výzkum soustředil na okolí kostela sv. Antonína a přilehlou faru, kde dnes sídlí arciděkanství. Ve spolupráci s arciděkanem P. Jurnečkou byl proveden pokus o vstup do druhého patra farních sklepů. Vzhledem k možnému ohrožení budovy byla otvorka ze sklepních prostor zavržena. Na podzim roku 2012 se podařilo objevit při rekonstrukci sítí v Kostelní ulici sklepní prostor. Následný průzkum firmou Inset, jehož objednavatelem byl Magistrát města Liberce, odhalil i štolu vedoucí mezi farou a kostelem a dvě anomálie. Interpretace nálezu spočívá v připsání možnosti existence staré studny ve středu náměstíčka a štol vedoucí z fary ke studni. Podobný případ není v centru Liberce neobvyklý a je doložen například i ze sousední Železné ulice. Pokus o průstup do spodního patra farních sklepů bude možný v roce 2013 kdy je přislíbeno povolení vyzmáhat starou studnu. Na výzkumu se vedle jeskyňářů ze ZO 4-01 Liberec budou podílet i archeologové Severočeského muzea. Další postup je možný přes zavalenou štolu z Lucemburské ulice.

HARRACHOVO DOLOVÁNÍ ŽELEZNÝCH RUD

V roce 2012 jsme provedli zmapování objeveného důlního díla v roce 2011 v prostoru Mísečných Bud Krkonoších. Toto Harrachovské dolování železných rud se v tomto dole s ohledem na zpracování rudy nijak zvlášť nerozeběhlo. Hormistr hraběte Harracha uvádí: Poněvadž však ze surového železa získaného z těchto rud ani po mnohonásobných zkouškách nemohlo být vyrobeno žádné kujné železo, jelikož surové železo nebylo možno přiměti ani k napouštění ani ke sváření a přitom ještě vydávalo skoro nesnesitelný zápach, bylo toto dílo opět uvolněno. Tím se místní důl odmlčel na pár desítek let, aby bylo posléze zjištěno, že příčinou zápachu a nekujnosti železa byla bituminózní složka rudy, kterou bylo možno odstranit oxidací. Toto bylo ověřeno pokusnou tavbou a bylo ověřeno železo té nejvyšší kvality, avšak pro vysokou nákladnost nebylo pokračováno dále v těžbě. Tímto se historie této lokality uzavírá naše pozornost se ubírá směrem na blízké zlatonosné zrudnění v dnes neznámých dolech.

Montanistika v zahraničí

RUMUNSKO

DOKUMENTACE MONTÁNNÍCH PAMÁTEK SEVERNÍHO RUMUNSKA A ROSIA MONTANY

Šestá expedice do Rumunska tentokrát vedla přes Ukrajinu, kde cílem bylo objevit nové lokality a známá důlní oblast Solotvina. Druhá část expedice byla tradičně věnována novodobým hornickým památkám severního Rumunska v oblasti Baia Mare, Baia Sprie a Căvnicu. Prakticky šlo o srovnávací dokumentaci, která měla za cíl postihnout změny, které v této lokalitě proběhly za posledních pět let. Výstupem byla série přednášek na toto téma, které se uskutečnili na konci roku 2012.

Speloakce v zahraničí

EXPEDICE NA MAGANIK

PRVNÍ RYZE ČESKÝ KILOMETR POD ZEMÍ

V termínu 4.-11.8. jsme se zúčastnili expedice organizované ZO 6-14 Suchý žleb v pohoří Maganik (Černá Hora) ve složení L. Bumbálková, V. Bumbálek, L. Pašek (ZO 4-01). Průzkum byl zaměřen na jeskyni pod názvem IRON DEEP, která byla nalezena minulý rok a dosavadní její nejhlubší zaměřené místo bylo -450 m. Jeskyně se nachází nedaleko stolové hory Treštenii vrh v divokém a těžko přístupném terénu. Její charakter určuje výrazná tektonika ve vodorovných vrstvách vápence, vytvářející na Maganiku i několikasetmetrové šachty a úseky tmavých, hůře rozpustných vápenců, ve kterých naopak vznikají dlouhé meandry s minimálním spádem. Před naším příjezdem byl vybudován postupový bivač v hloubce -340 m, který se nachází na terase ze starých sedimentů nade dnem mohutné dvousetmetrové šachty. Zároveň se podařilo 4. 8. týmu ve složení Z. Dvořák, K. Hösl, R. Matouš prohloubit dosavadní hloubku jeskyně až na -1027 m, přičemž bylo zjištěno další volné pokračování. Protože se nepodařilo nalézt místo pro další níže položený bivač, nepokračovalo se s výzkumem do větší hloubky. Neboť s ohledem na vzdálenost od stávajícího bivač a vývinu jeskyně na aktivním toku, bylo z bezpečnostních důvodů od tohoto záměru prozatím upuštěno. Celodenní déšť na povrchu se projevil znásobením aktivního toku a případná cesta zpět by se stala vysoce nebezpečnou či dokonce nemožnou.

Během našeho pobytu jsme se věnovali mapování výše položených horizontálních pater, které protínají mladší vertikální větve a poskytují možnost pokračování v obou směrech. V některých starých pasážích se pak nachází na vysokohorský kras bohatá krápníková výzdoba, reprezentovaná především krvavě červenými sintry způsobenými železitými okry. Svou roli možná hraje i blízkost unikátních ložisek bauxitu uložených v místních vápencích. Naše skupina sestoupila ve složení V. Bumbálek a L. Pašek v rámci fotodokumentace do -510m a L. Bumbálek do -454 m.

Na konci expedice byla provedena barvicí zkouška na aktivním toku, která po vyhodnocení ukázala, že vývěr je v kaňonu Mrtvice zhruba v 300 m.n.m. Je zde tedy značná perspektiva na další pokračování samotné jeskyně směrem jak do hloubky, tak i do délky.

Nakonec několik čísel nakonec pro představu o rozsáhlosti systému. Celková délka zmapovaných částí činí 2820 m, předpokládaná délka všech objevů přesahuje 3 km. Největší dosažená hloubka jeskyně je -1027 m.

RUMUNSKO - BANÁT

V první části srpna 2012 se uskutečnila výprava do rumunského Banátu ve složení Jana Stěhulková, Václav Stoklasa, Radek Janoušek 4-01 Liberec a Zuzana Speleo Rožňava. Cílem akce bylo rozšíření poznávání zdejšího kraje co do krasových jevů, tak i domorodých obyvatel. Při návštěvě Gerníku jsme vyhověli zdejším krajanům a pomohli při pátrání po neznámém starci prozkoumáním zdejších krasových jevů včetně propasti Cinkavá nad vesnicí. Pátrání bylo neúspěšné, ale vzbudilo zájem místního mladého speleologa Václava Merhauta, který se sestupu do propasti po krátkém školení lanové techniky zúčastnil.

KANIN

Dne 9-15.8.2012 jsme navštívili krasovou oblast Kaninu ve Slovinsku. Veselé taškařice se účastnili Miroslav Vývadil, Káča Vyvadilová, Honza Vyvadil a z Rumunského Banátu přijeli a připojili se Radek Janoušek, Zuzka, Jana Stěhulková a Václav Stoklasa. První den jsme navštívili vrchol hory Mangart 2678 m.a jeli zakempovat. Druhý den jsme vyjeli na Kanin. Zde jsme zalezli do nějakého Brezna u cesty cca. P -122 m ,dál bylo zamrzlo ,tak že jsme se mohli akorát klouzat, což jsme taky udělali. Další den jsme navštívili vyvěračku Srnica vývěr- okno P 40 m a odpoledne Vývěr Malá boka cca 1 km do kopce a P 150 v komínkách .Dále jsme se zabývali různými průzkumnými činnostmi, typu lezení po skalách nebo canyoning.

EXPEDICE KAČNA JAMA

V rámci dlouholeté spolupráce našeho člena Michala Novotného se ZO ČSS 6-19 Planivy a ZO ČSS 3-02 jeskyňáři Plzeň se podílí na výzkumu v Kačně jamě ve Slovinsku. V roce 2012 se zúčastnil dvou akcí na této lokalitě. Při první akci v termínu od 28.4 do 30.4.2012 byl cílem průzkum již dříve objeveného komínu na dně Benčnej jamy, kde byla domněnka, že by mohla komunikovat s Kačnou jamou. Druhý den proběhla prolongace ve Vítkově Dyhalniku, který po několika akcích se zdá být perspektivní k otevření nového vstupu do Kačnej jamy mezi 3. a 4. bivakem, hloubka po několika akcích dosáhla na konci roku 2012 cca 10 m.

Druhá akce byla 10.8. - 13.8., kde první den byl dokončen rozpracovaný průzkum komínu v Benčnej jamě. Tam byl vylezení komínu 60 m (prvovýstup), společně s bočními komínami cca 100 m objevů, čímž se délka Benčnej jamy prodloužila z 250 m na 350 m. Další postup směrem ke Kačnej jamě se jeví jako neperspektivní.

Ve zbývajícím čase probíhalo čerpaní v syfónku v Kačnej jamě mezi Rovem Člověčích rybic a Plzeňským rovem. Byl to vlastně druhý pokus, protože při tom prvním v roce 2011 nám při akci selhala elektrocentrála a tím pádem akce skončila nezdarem. Druhá akce byla úspěšnější, i když jenom částečně. Syfónek byl vyčerpan a došlo k průniku za něj. Pak následuje spleť úzkých chodbiček končících v závalu. Další postup je problematický vzhledem k malému profilu chodbiček (spíše rozpraskaná skála kombinovaná se závalem) a k nutnosti pokračovat vyčerpat přístupový sifon.

Program samozřejmě odpovídal věku účastníku. Po příjezdu a jednodenní regeneraci sil byla na plánu propast Velká Bikfa, na jejíž dno sestoupili všichni účastníci ve věku do 55 let (Horáček, Bulíček, Juračka). Další den byla na programu prohlídka Hrušovské jeskyně. Do této vývěrové jeskyně vstoupili všichni účastníci expedice. I když se zdá že horizontální jeskyně je jednoduchá na průstup, tak nejstarší člen Ladislav Tomáš se při překonávání plazivek, vertikálních stupňů ve svých téměř 70 letech pěkně zapotil, nicméně celou jeskyni zvládl s ohledem na věk v úctyhodném tempu, a každý z ostatních účastníků mu i jeho vitalitu obdivně pochválil. Pak už se v rámci celé akce konal jen jeden sestup do Jelení propasti, při kterém nás doprovodil místní jeskyňář Vlado Koňa, a na dno této propasti sestoupili Horáček, Bulíček a Juračka. Zbytek večera pak byl zpestřen cestou do Buzga, kde jsem se šli podívat zda tam ten velký krápník ještě stojí. Následně se tři nejstarší účastníci tak unavili, že nezbývalo sil na víc než na různé výlety. Ty se konali k Ještěřčímu jezírku, tradičně někteří vyrazili do Zádělu a zašli si i korytem potoka na planinu a následně zpět po staré zrušené turistické modré značce kolem železnorudných dolů. Tento nápad se jim ale malinko nevyplatil, krom velké fyzické náročnosti vybrané trasy, též i počasí poněkud zazlobilo, a cestu zpátky měli zpestřenou silnou průtrží mračen. Zbytek expedice zatím vyrazil na prohlídky zpřístupněných jeskyní a to do Gombasecké jeskyně, jeskyně Domica a Baradla.

SLOVENSKÝ KRAS 2012

Tradiční expedice do Slovenského krasu v termínu od 22.6 do 30.6.2012, byla poněkud komorní akcí, které se především účastnili naši aktivní speleodědci, ostatně věkový průměr účastníku byl 56 let. Akce se účastnili Daniel Horáček, Ivan Bulíček, Miloslav Juračka, Vladimír Roženský, Ladislav Tomáš (seřazeno dle věku od nejmladšího). tradičně jsme využili pohostinnosti místní ZO SSS Rožňava a ubytovali se na jejich terénní stanici na Buzgu. Krom obligátních komárů a obratných plšů nám společnost dělí lišky, které obcházelí kolem chaty i několikrát denně.

Na konci této expedice byli její členové pozváni na prohlídku nově zpřístupněného podzemí v Madarsku v pohoří Esztramos-hegy. Osobně provázel ředitel zpřístupněných jeskyní Aggteleki parku, který nejprve ukázal důl ve vápenci na těžbu železné rudy, jenž později sloužil pro dopravu těženého vápence v lomu nad ním. Tímto podzemním dolem byli odkryté také krasové jeskyně. V rámci prohlídky byli navštíveny i prostory úchvatně zdobené jeskyni Rakoczi. Následující den za parného počasí se celá expedice vdala zpět k domovu. Cestou pro ochlazení organismu byli navštíveny Važecká jeskyně a Mladečské jeskyně.

POLSKO

V termínu 21.-22.1.2012 se člen naší ZO Daniel Horáček zúčastnil pravidelného zimního sčítání netopýrů v Gorách Kaczawskich. Na tomto se každoročně podílíme s Wroclawskou Grupou Chiropterologiczną. Sraz byl tentokrát v pátek 21.1.2012 kolem 9:00 hodiny před gotickou katedrálou ve Swídnici. Na půdě této gotické katedrály se nachází jedno z největších zimovišť netopýra hvízdavého (*Pipistrellus pipistrellus*). Ten zde zimuje ve štěrbině mezi stěnou a vnitřním okapem vitrážového okna u varhan, ale většina jich je na půdě kde vyhledávají některé spáry ve zdivu, různé štěrbiny mezi trámy, příložkami, ale také velmi oblíbené jsou dutiny v úžlabí, či napojení trámu pomoci dlabu a čepu. Celkem jich bylo nalezeno více než 700 jedinců. Poté jsme se přesunuli k nocování na terénní stanici speloklubu Bobry. Následující den proběhlo sčítání v propasti Szczelina Wojcieszowska,

Jaskinia Aven w Połomie, Jaskinia Północna Duża, Jaskinia Nowa, Tunel nad Zerówką, Jaskinia Pajęczna, Jaskinia nad Potokiem, Jaskinia Błotna a Jaskinia Zimowa. Nejvíce netopýrů bylo tradičně ve Szczeline Wojcieszowské, kde bylo zjištěno 200 netopýrů 8 druhů (nejpočetnější byl netopýr velký – *Myotis myotis*, 159 jedinců). Zajímavé jsou i počty v Jaskini Północne Duże, kde bylo zjištěno 113 netopýrů 6 druhů (nejpočetnější byl netopýr černý – *Barbastella barbastellus*, 50 jedinců) a v Jaskini Nowe, kde bylo napočítáno 51 netopýrů také 6 druhů. Při kontrole v roce 2011 byl zjištěn poškozený oplet na laně, kterým naše ZO vybavila propast Szczelina Wojcieszowska. Proto jsem dovezli nový kus lana, poškozené místo vyřízli a lano navázali v místě kotvení. Následně pak vedoucí Wroclawské Grupy Chiropterologicznej, Joanna Furmankiewicz se zúčastnila zimního sčítání netopýrů v Krušných horách na lokalitě Mauricius.

Různé akce

SPELEOFORUM 2012

Ve dnech 20.-22.4.2012 se účastnili této akce naši členové, konkrétně Ivan Bulíček, Daniel Horáček a Radek Janoušek.

SETKÁNÍ SPELEOLOGŮ 2012 v TYNČANECH

Ve dnech 21. až 23.9.2012 se účastnili této akce naši členové, konkrétně Daniel Horáček a Jiří Honzejek. Daniel Horáček převzal za naší ZO pomyslnou štafetu a pozval všechny účastníky na další setkání, které bude na podzim roku 2013 v Liberci.

Biospeleologie

Biospeleologické výzkumy se v naší ZO zaměřují především na chiropterofaunu. Již od roku 1989 jsou pravidelně sledovány stavy netopýrů v jeskyních a dalších podzemních lokalitách Ještědského hřebene, Českého Ráje a částečně i na Českolipsku.

Největším zimovištěm netopýru na Ještědském hřebeni je západní jeskyně, v té bylo v roce 2012 zjištěno celkem 104 netopýrů 5 druhů (nejpočetnější je vápenec malý – *Rhinolophus hipposideros*, 61 jedinců a netopýr velký – *Myotis myotis*, 35 jedinců). Zajímavý byl počet vápenců malých (*Rhinolophus hipposideros*) v šachtě na Šachetním vrchu, kterých zde bylo zjištěno při kontrole celkem 22 což je nečekaný skokový nárůst, obvykle jich v této lokalitě bývá kolem 7. Dalším zajímavým zimovištěm vrápence malého (*Rhinolophus hipposideros*) je lokalita Křížany 2. Na této lokalitě zimuje celkem 28 vrápenců, kde celkem u čtyř z nich byl zaznamenán parciální albinismus. Ten se projevuje jakými si nepravidelnými ostře rozeklanými skvrnami a vrápenec působí strakatým dojmem. Při porovnání snímku z předchozího roku a z letošního, jsme zjistili, že skvrny se nijak výrazně nemění a lze i podle nich identifikovat jednotlivé jedince. Také sledujeme populace netopýrů v oblasti Českého ráje, kde nejvýznamnější jeskyní pro netopýry je jeskyně Krtola, ve které bylo dne 8.1.2011 bylo zastiženo rekordních 244 ex. vrápence malého (*Rhinolophus hipposideros*). Tento druh je nejvýznamnějším a nejpočetněji zaznamenávaným v oblasti českého ráje, další významnou lokalitou je hrad Kost kde bylo zjištěno 327 jedinců, zámek Hrubá Skála 158 jedinců, jeskyně Semikraska 72 jedinců a jeskyně Sklepy pod Troskami 62 jedinců.

Na Českolipsku stojí za zmínku štola na Tlustci, která je teprve osídlovaným zimovištěm, přesto zde bylo zjištěno 14 zimujících jedinců 6 druhů.

Významnou složkou sledování chiropterofauny jsou též odchyty v období swarmingu. V roce 2012 jsem provedli ještě odchyt na jeskyních pod Kalichem, kde 18.8.2012 bylo chyceno 83 netopýrů 7 druhů. Dále proběhly tři pravidelné odchyty před Ledovou jeskyní Na Bezdězu, před jeskyní Velká Basa. Další kontrolní odchyty jsme provedli před Loupežnickou jeskyní a Západní jeskyní.

Seznam členů ZO v roce 2012

č.	PŘIJMENÍ	JMÉNO	DAT. NAR	Adresa	PSČ	Město
1	Binhaková	Monika	5.6.1970	Dr. M. horákové 198/61	460 06	Liberec
2	Bulíček	Ivan	24.8.1961	Luhov 48	471 29	Brniště
3	Čech	Libor	8.1.1980	Kryštofovo Údolí 139	46001	Kryštofovo Údolí
4	Fichtner	Jiří	13.8.1988	Mlýnská 240	463 42	Hodkovice n. M.
5	Homolka	Břetislav	26.5.1965	Žižkova 97	29401	Bakov nad Jizerou
6	Honců	Milan	28.5.1980	Květinová 482	468 02	Rychnov u Jabl. n. N.
7	Honzejek	Jiří	17.12.1977	Antonínov 182	468 44	Josefův důl
8	Horáček	Daniel	10.9.1972	Sametová 721	460 01	Liberec 6
9	Horušický	Reiner	15.6.1933	Krajní 1577	460 30	Liberec 30
10	Janoušek	Radek	7.4.1974	Na čekané 278/1	460 01	Liberec 1
11	Juračka	Miloslav	25.12.1957	Rumburská 136	463 11	Liberec 30
12	Kavan	Jiří	2.1.1959	Fojtka 195	463 22	Mníšek
13	Kavan	Jan	18.5.1997	Fojtka 195	463 22	Mníšek
14	Kopecký	Ondřej	12.10.1977	Řádová 430	463 03	Stráž nad Nisou
15	Kunc	Radovan	24.6.1960	Kostelní vrch 473	468 71	Lučany n. Nisou
16	Malík	Jiří	29.9.1944	5. května 37/26	460 01	Liberec 1
17	Malík	Jiří	15.6.1971	5. května 37/26	460 01	Liberec 1
18	Mertlík	Jan	10.3.1964	Tisovka 2	511 01	Turnov
19	Navrátil	Vladimír	28.11.1967	Táborská 58/15	460 08	Liberec 8
20	Novotný	Michal	1.6.1977	Holubová 44/3	405 02	Děčín 7
21	Pašek	Jaroslav	24.8.1974	Jasná 373	460 00	Liberec 15
22	Pašek	Ladislav	26.8.1980	Pod Ještědem 296	460 08	Liberec 8
23	Prskavec	Ladislav	18.6.1945	Žižkovo nám. 1082/16	460 01	Liberec 1
24	Rous	Ivan	7.5.1978	Aloisina výšina 638/120	460 15	Liberec 15
25	Roženský	Vladimír	16.9.1947	Dlážděná 1424	463 11	Liberec 30
26	Stěhulová	Jana	31.10.1986	Bítouchov 117	513 01	Semily
27	Stoklasa	Václav	18.2.1987	Krnovská 15	746 01	Opava 1
28	Šrejma	David	27.7.1974	Zámecký Vrch	46311	Liberec 30
29	Šrek	Jakub	15.4.1983	Halasova 893/4	460 06	Liberec 6
30	Tengler	Dalibor	14.1.1947	Svatoplukova 448/27	460 01	Liberec 4
31	Tomáš	Jaroslav	5.12.1945	Národní 344	460 08	Liberec 8
32	Tomáš	Ladislav	8.9.1943	Vysoká 174/16	460 10	Liberec 10
33	Velechovský	Václav	18.1.1948	Baltská 607/26	460 14	Liberec
34	Vyvadil	Miroslav	25.10.1964	Burianova 915/3	460 06	Liberec
35	Zavada	Kamil	16.1.1974	Teplická 253/13	753 01	Hranice na Mor.
36	Žilka	Bronislav	13.11.1977	Schwarzova 389	46303	Stráž na Nisou

EXTERNÍ SPOLUPRACOVNÍCI - ČEKATELÉ

	Mužák	Petr	16.6.1987	Hoření Paseky 19	463 43	Světlá pod J.
	Vyvadil	Jan		Burianova 915/3	460 06	Liberec

Mapové přílohy

© 2012
 ČESKÁ SPELEOLOGICKÁ SPOLEČNOST
 4-01 ZO LIBEREC
 Burianova 915/3, 460 06 Liberec 6
 ☎ 602 288 482 , nebo 603 780 392
 e.mail: speleolbc@volny.cz
<http://www.speleolbc.cz>

Autoři textu, fotografií a map: Daniel Horáček, Ivan Rous, Jiří Honzejek, Jan Mertlík, Ladislav Pašek, Radek Janoušek, Zdeněk Dvořák, Miroslav Vývadil, RNDr. Josef Stemberk, CSc., Ivan Bulíček, Petr Caslavsky, Václav Adamec a další